

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALouden JA HALLINNON ALA

TREIDAAMINEN SIJOITUSTYYLINÄ

TEKIJÄ/T Aleksi Kuoppa
Timo Parviainen

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Aleksi Kuoppa ja Timo Parviainen	
Työn nimi Treidaaminen sijoitustyylinä	
Päiväys	20.9.2022
Sivumäärä/Liitteet	46
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) -	
Opinnäyte tutkii treidaamista sijoitustyylinä verrattuna perinteisempään sijoittamiseen. Treidaaminen sijoitustyylinä on itsessään uusi sijoitustyyli yksityisten ihmisten keskuudessa. Opinnäytetyössä käydään lävitse erilaisia treidaustyyliä ja teoriaa. Teoriaosuudessa käydään läpi tavallisimpia indikaattoreita ja kuvioita, joita voidaan käyttää treidaamisessa hyväksi. Teorian ohessa käydään läpi sijoittamisen psykologiaa ja hyvää kassan- ja riskienhallintaa, jotka ovat olennaisia treidaamisessa, sillä käytäntö on teoriaa haasteellisempää. Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia voiko treidaamisella saada parempaa tuottoa verrattuna perinteisempään sijoittamiseen. Tutkimus on tehty päiväkirjatyylisesti ja se on laadullinen tutkimus. Alkuun opetellaan kuinka indikaattorit toimivat. Luodaan strategia sekä säännöt, jolla treidaamista aletaan tekemään. Kirjataan jokainen treidi päiväkirjaan ylös ja miksi se on otettu, mistä kohti, long- vai short-positio sekä kuva tilanteesta analyysin kera mitä kuvassa tapahtuu. Tutkimuksen jälkeen tulokset olivat positiivisia. Muutamalla kaupalla saatiin muutettua salkku positiiviseksi. Lukumäärällisesti tappiollisia kauppia tuli enemmän kuin voitollisia kauppia, mutta voitolliset kaupat ovat olleet paljon suurempia. Tunteiden erossa pitäminen treidaamisesta oli todella haastavaa ja tämä tuli todettua useaan otteeseen tutkimusta tehdessä. Treidaaminen on hieman stressaavaa. Tunteet täytyy pyrkiä pitämään treidaamisesta erossa. Strategiaa sekä tiukkaa riskien- ja kassanhallintaa noudatettava, jotta toiminta pysyy täsmällisenä. Treidaaminen on paljon aikaa vievää, mutta tarpeeksi kun käyttää aikaa koneen äärellä opetellen treidaamista sekä riskien- ja kassanhallintaa, pystyy sillä tekemään enemmän tuottoa verrattuna perinteisempään sijoitustyyliin.	
Avainsanat Treidaus, vastustasot, kynttilä, trendi, long, short, riskienhallinta, kuviot, indikaattorit	

Field of Study Social Sciences, Business and Administration	
Degree Programme Degree Programme in Business and Administration	
Author(s) Aleksi Kuoppa & Timo Parviainen	
Title of Thesis Trading as in investing style	
Date 20.9.2022	Pages/Appendices 46
Client Organisation /Partners -	
The thesis explores trading as an investment style compared to more traditional investing. Trading as an investment style is itself a new investment style among retail traders. Firstly, the thesis investigates different trading styles and theories. The theory discusses the most common indicators and patterns applicable in trading. Moreover, the theory includes the psychology of investing as well as good cash and risk management, which all are essential in trading, as practice is more challenging than theory. The purpose of the study is to examine whether trading can yield better returns compared to more traditional investing. To reach this objective, the research was implemented in a diary style and is a qualitative study. In the beginning, we learn how the indicators work. Following this, we create a strategy and rules to start trading. We record every single trading transaction in the diary including argumentation why it is taken, from which position ie. long or short, and an illustration of the situation with an analysis. After completion of the study, the results were positive. A few trading transactions turned the portfolio into the positive. In numbers, loss-making trades outnumbered profit-making trades, but profit-making trades have been much larger. Keeping one's emotions away from trading was really challenging and this was proven several times during the study. In conclusion, trading is considered, at least to some degree, stressful in general. Emotions must be separated from trading. The strategy in line with strict risk and cash management must be followed to ensure that operations remain meticulous. Trading is a time consuming activity, but when one spends time by the computer learning how to trade and improve risk and cash management, higher returns can be generated compared to a more traditional investment style.	
Keywords Trading, resistance levels, candlestick, trend, long, short, risk management, patterns, indicators	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	7
2	TREIDAAMINEN	9
2.1	Treidaaminen verrattuna perinteiseen sijoittamiseen	9
2.2	Treidaamisen eri tyylit	10
3	STRATEGIA.....	11
3.1	Strategiasta yleisesti	11
3.2	Säännöt	11
4	KASSAN- JA RISKIENHALLINTA SEKÄ PSYKOLOGIA.....	13
4.1	Kassan- ja riskienhallinnan tärkeys.....	13
4.2	Riski- ja tuottosuhde	14
4.3	Psykologiasta kilpailuetua	15
4.4	Sudenkuopat ja tunteet.....	15
4.5	Menestyvä mentaliteetti	17
5	TEKNINEN ANALYYSI.....	18
5.1	Kynttilägraafit	18
5.2	Indikaattorit	22
5.3	Kuviot	25
5.4	Vastustasot.....	29
5.5	Fundamentaalin analyysi.....	30
6	SUUNNITTELU JA TREIDAUSPÄIVÄKIRJA	31
6.1	Suunnittelu.....	31
6.2	Oma strategia sekä säännöt	31
6.3	Treiduspäiväkirja.....	33
7	POHDINTA.....	44
	LÄHTEET	45

KUVALUETTELO

Kuva 1. Kynttilät [Jyx.jyu 2019]	18
Kuva 2. Doji kynttilät [Learnstockmarket 2020]	19
Kuva 3. S&P 500 - indexi ja Doji kynttilä [Lynxbroker 2021]	19
Kuva 4. Bullish Engulfing [Lynxbroker 2021]	20
Kuva 5. Hammer kynttilä [Thinkmarkets 2021]	21
Kuva 6. Hammer kynttilä laskutrendin pohjalla [Thinkmarkets 2021]	21
Kuva 7. Bollinger Bands indikaattori kurssigraafilla [Babypips 2021]	22
Kuva 8. Moving average indikaattori [Babypips 2021]	23
Kuva 9. Moving average crossover [Babypips 2021]	24
Kuva 10. Moving Average laskutrendi [Babypips 2021]	24
Kuva 11. Tuplahuippu [Babypips 2021]	25
Kuva 12. Tuplahuipun jälkeinen hinnan lasku [Babypips 2021]	26
Kuva 13. Pää ja hartiat [CFI 2021]	27
Kuva 14. Symmetrinen kolmio [Babypips 2021]	28
Kuva 15. Symmetrisen kolmion jälkeinen hinnan nousu [Babypips 2021]	28
Kuva 16. Tuki- ja vastustasot [Fikusijoittaminen 2021]	30
Kuva 17. Ostotoimeksiannon kohta	32
Kuva 18. Esimerkki 1	33
Kuva 19. Esimerkki 2	34
Kuva 20. Esimerkki 3	35
Kuva 21. Esimerkki 4	36
Kuva 22. Esimerkki 5	37
Kuva 23. Esimerkki 6	38
Kuva 24. Esimerkki 7	39
Kuva 25. Esimerkki 8	40
Kuva 26. Esimerkki 9	41
Kuva 27. Esimerkki 10	42

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Riski/tuotto -suhde ja nollatulokseen vaadittava voittoprosentti [Lepikkö, Jukka 2020]	14
Taulukko 2. Treidien yhteenveto	43
Taulukko 3. Treidien erittely	43

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aihe, treidaaminen, on kiinnostanut molempia tekijöitä jo pitkään. Tämä motivoi meitä tekemään opinnäytetyömme treidaamisesta, mitä siihen kuuluu ja miten treidausta pystyy tekemään. Voisiko treidaamisella tienata sen verran hyvin, jotta siitä voisi tehdä itselleen jopa ammatin?

Tämän opinnäytetyön aiheena on treidaaminen sijoitustyylinä verrattuna siihen perinteisempään sijoitustyyliin. Treidaaminen onkin siis paljon aktiivisempaa kaupankäyntiä, jossa kauppoo pidetään auki aina sekunneista, minuutteihin, tunteihin tai jopa päiviin. Treidaaminen on melko uusi sijoitustyyli, joten siitä ei suomeksi vielä ole paljon teoksia kirjoitettu. Treidaamisessa käytettävät japanilaiset kynttilät, tosin on kehitetty jo 1700- luvulla, mutta vasta 2000- luvulla niiden käyttö on reilusti yleistynyt sijoitusmaailmassa.

Opinnäytetyössä käymme läpi erilaisia treidaustyyliä, jotka sopivat erilaisille ihmisille heidän ajankäyttönsä mukaan. Käymme läpi myös yleisimpiä indikaattoreita, sekä kurssigraafille muodostuvia kuvioita. Selitämme kuinka näitä erilaisia työkaluja voi treidaamisessa käyttää hyväkseen, jotta saisi tietyn kilpailuedun markkinoilla. Sijoittamisen psykologiaa ja hyvää kassan- ja riskienhallintaa käydään myös työn loppupuolella läpi mitä siihen liittyy ja kuinka sitä voi kehittää.

Teoria ja käytäntö ovat tälle tutkimukselle erittäin olennaisia, koska täytyy teoriassa oppia, kuinka indikaattorit, vastustasot sekä kurssigraafit toimivat ja käyttäytyvät. Käytännössä taas opitaan psykologian salat ja itseuria noudattaa strategian sääntöjä. Kurssigraafilta kauppapaikkojen löytäminen reaaliajassa on myös huomattavasti hankalampaa kuin teoriassa.

Teoriaosuudessa käydään yleisimpiä indikaattoreita sekä kuvioita lävitse, kuinka ne toimivat ja miten niitä voidaan käyttää treidaamisessa apuna. Indikaattorit antavat erilaista tietoa sen käyttäjälle. Indikaattorien tehtävänä on helpottaa ihmisen päätöksentekoa kauppaa ottaessa, tai helpottaa määrittämään vallitsevan trendin suunta. Näitä yhdistelemällä voidaan luoda erilaisia strategioita, joilla kauppaa käydään. Lisäksi teoriaosuudessa käydään läpi peruseriaatteita riskien- ja kassanhallinnasta.

Tutkimuksessa tulemme itse tekemään kauppaa aktiivisesti, kehittämään omat strategiamme sekä sääntömme treidaamiseen ja tutkimuksen kulkua aiomme seurata treidauspäiväkirjalla. Treidauspäiväkirjalla voimme seurata tehokkaasti treidimme ja tutkimuksemme etenemistä. Tutkimus on laadullinen tutkimus. Ennen tutkimuksen aloittamista katsomme sopivan palveluntarjoajan, jonka alustaa aiomme käyttää tutkimusta tehdessä. Tutkimuksen edetessä seuraamme treidimme tuloksia ja lopussa pohdimme, oliko strategioistamme hyötyä sekä saako treidaamisella mahdollisesti parempia tuloksia verrattuna perinteiseen sijoittamiseen. Tutkimuksemme tavoitteena onkin siis selvittää, voiko treidaamalla pystyä tekemään perinteistä sijoitustyyliä parempaa tuottoa niin lyhyellä, kuin pitemmälläkin aikavälillä. Onko treidaamiseen käytettävä aika suhteessa tuottoihin järkevää?

Tutkimuksen ongelmana on, että treidaaminen on psykologisesti hankalaa ihmisten tunteiden takia. Tunteet vaihtelevat päivittäin olotilan mukaan. Usein kuulee, että 95 % treidaajista epäonnistuu. Yleinen ajatus ihmisillä treidaamisesta on, että sitä tulisi nopeasti rikkaaksi ja saisi vapaan elämäntyylin.

Todellisuus on toinen, se vie paljon aikaa. Täytyy tutkia uutisia, sekä kurssigraafeja, etsiä aktiivisesti uusia osto/myynti paikkoja. Vastapainona perinteinen sijoittaminen, eli osta rahastoa ja unohda, saa tasaista tuottoa vuosittain tyylinen sijoittaminen on vähemmän aikaa vievää ja vähemmän stressaavaa kaiken muun työnteon ohella.

Tutkimuksen tavoitteena on käsitellä treidaamisen teoreettista ja psykologista puolta, sekä käyttää näitä käytännössä. Tavoitteena on saada teoria toimimaan käytännössä ja saada selville onko treidaamisella mahdollista saada enemmän tuottoa perinteiseen sijoittamiseen verrattuna. Tutkimuksessa voidaan pohtia eri indikaattoreiden merkitystä treidin kannattavuuteen tai houkuttelevuuteen, miten psykologiset tekijät vaikuttavat päivän treideihin ja päätöksentekoon. Haluamme kanssa tutkia, onko treidaaminen kannattavaa perinteiseen sijoittamiseen verrattuna, sillä treidaaminen vie paljon aikaa, se on paljon stressaavampaa. Onko treidaamisella mahdollista saada niin paljon enemmän tuottoa, että se ajan käyttö kannattaa?

2 TREIDAAMINEN

2.1 Treidaaminen verrattuna perinteiseen sijoittamiseen

Treidaaminen voi olla tuttu termi tänä päivänä monelle. Monet ovat ehkä lukeneet henkilöistä, jotka ovat äkkirikastuneet valtavasti ja heistä, jotka ovat menettäneet kaiken. Treidaamisesta puhutaan usein uhkapelaamisena. Onko treidaaminen vain trendi, vai onko se kuitenkin varteenotettava vaihtoehto perinteiselle sijoittamiselle?

Treidaaminen tarkoittaa aktiivista kaupankäyntiä eri sijoitusvälineiden avulla. Näihin sijoitusvälineisiin kuuluu esimerkiksi osaketreidaus, joka on yleisin vaihtoehto tänä päivänä. Osakkeiden lisäksi aktiivista kaupankäyntiä voi käydä myös kryptoilla, valuutoilla, indekseillä tai esimerkiksi öljyn treidaamisella.

Aktiivisella kaupankäynnillä tavoitellaan tuottoja lyhyellä aikavälillä. Treidaaja pyrkii ennustamaan muiden ihmisten liikkeitä pörssissä ja hyötymään kurssien liikkeistä. Treidaamisesta ajatellaan, että se olisi uusi ja trendikäs ilmiö. Osta ja unohda-strategia, eli perinteinen sijoittaminen ja aktiivinen kaupankäynti ovat kilpailleet jo pitkään siitä, että kummalla tavalla on mahdollista saada suuremmat voitot.

Treidaaminen määritellään hieman riskialttiimmaksi sijoittamisen muodoksi verrattuna muihin sijoitustyyliin. Mikäli esimerkiksi ei ole tarkka millaisia kuluja kaupoista veloitetaan, voi pitkällä aikajänteellä käydä huonosti ja sijoitukset miinukselle.

Perinteinen sijoittaminen nähdään totutusti sellaisena, että yhtiötä tutkitaan tarkasti ja osakkeiden ostoa mietitään pitkän aikajänteen kantilta. Osakkeita voidaan pitää vuosikymmeniä ennen myyntiä. Myynti on saattanut tulla kysymykseen melkein vain silloin, mikäli yhtiön toiminnassa ilmenee ikäviä muutoksia, rahaa tarvitaan muihin tarpeisiin tai sijoitetulle pääomalle keksitään parempi sijoituskohte.

Aktiivinen kaupankäynti on täysin päinvastaista. Ei ole niin tärkeää, miten yhtiö pärjää tulevaisuudessa, ovatko tunnusluvut otolliset salkussa pitämistä varten pitkällä tähtäimellä tai paljonko se maksaa osinkoa osakkeen omistajille. Treidaaja käyttää tehokkaasti volatiliteettia hyödykseen lyhyellä aikavälillä. Treidaaja pyrkii ennustamaan, milloin kurssit ovat korkealla ja milloin matalalla myydäkseen kalliilla ja ostaakseen halvalla. Voitot eivät välttämättä ole millään lailla suuria, mutta kauppvoja tehdään niin paljon, että pienistä voitoista kasvaa suuret pääomat. Mahdolliset tappiot eivät myöskään ole suuria.

Volatiliteettiä eli kurssivaihtelua monesti arastetaan. Mikäli pörssissä on suurta aaltoilua, moni saattaakin tästä hätäntyä ja myydä osakkeensa pois. Volatiliteetti on kuitenkin pörssin ja sijoittamisen ominaisuus, ei vika. Volatiliteetti mahdollistaakin aktiivisen kaupankäynnin voitot. Kurssivaihtelua täytyy olla, jotta voidaan ostaa halvemmalla ja myydä kalliimmalla. Treidaaminen vie jonkin verran enemmän aikaa perinteiseen sijoittamiseen nähden, sillä kurssiliikkeitä täytyy seurata voittojen mahdollistamiseksi. [Osakesijoittaja 2021]

2.2 Treidaamisen eri tyylit

Kaikessa treidaamisessa on sama pääidea. On olemassa kuitenkin erilaisia tyylejä. Sopivan treidaustyylin voi valita käytettävissä olevan ajan mukaan tai omaan strategiaan sopivimman tyylin.

Päiväkauppa

Päiväkauppaa eli päivätreidausta tekevät istuvat silmäänsä räpäyttämättä tietokoneen luona pörssin aukiolon ajan. Tämän tyylin omaavien voitot koostuvat monesti hyvin pienistä summista, mutta kauppvoja tehdään määrällisesti paljon ja nopeaan tahtiin. Päiväkauppaa tekevät käyttävät myös monesti apunaan velkavipua. Tästä syystä on myös mahdollista menettää enemmän kuin on itse maksanut. Päiväkauppa nimensä mukaisesti on käytännössä päivätyötä, positioita ei jätetä auki yöksi pörssin ollessa kiinni. Päiväkauppaa tekevät seuraavat erilaisia graafeja ja indikaattoreita kauppajensa tukena. Treidaamisesta puhuttaessa, päiväkauppa on se, mikä useimmille tulee ensimmäisenä mieleen.

Positiotreidaaminen

Positiotreidaamisessa treidaaja pitää salkussaan osakkeitaan jopa suhteellisen pitkäänkin, yleensä kuukausia tai jopa vuosikausia. Tämä tyyli muistuttaakin perinteistä sijoittamista. Tämän tyylin käyttäjät hyödyntävät teknistä- ja fundamenttianalyysiä sijoituksiensa tukena. Positiotreidaajat hyödyntävät usein myös niin kutsuttua shorttaamista. Shorttaus tarkoittaa osakkeiden myymistä ennen kuin vielä omistaakaan osakkeita. Voitto perustuu oletukseen, että osakkeen kurssikäyrä laskee myynnin ja ostamisen välissä. Shorttaaja saa siis myynnin ja ostamisen välisen hintamuutoksen erotuksen kulut ja verot vähennettynä itselleen.

Swing treidaaminen

Swing-treidaus tarkoittaa positioiden auki pitämistä muutamista päivistä viikkoihin. Swing treidaaminen ei siis vaadi aivan yhtä suurta omistautumista ja tietokoneen edessä istumista verrattuna esimerkiksi aiemmin mainittuun päivätreidaamiseen. Tekninen analyysi on swing treidaamisessa hyvin tärkeässä roolissa. Long ja short-positioissa määritellään stop loss-tasot, sekä tietty tuottotaso mitä tavoitellaan.

Scalp-treidaus eli skalppaaminen

Mikäli päivätreidaus vaikutti hektiseltä, niin skalppaaminen on sitäkin hektisempää. Skalppaajat tekevät vieläkin nopeampaa kauppaa, kestot ovat sekuntien ja minuuttien välillä. Yksittäisen kaupan tuotto on siis vieläkin pienempi päivätreidaajiin verrattuna. Skalppaaminen vaatii myös todella paljon aikaa sekä tietokoneen edessä istumista, sillä tietokoneen ääreltä ei voi oikein lähteä pois pitkäksi aikaa, koska voidaan menettää mahdolliset hyvät oston ja myynnin paikat. [Osakesijoittaja 2021]

3 STRATEGIA

3.1 Strategiasta yleisesti

Yksinkertaisesti selitettynä strategia on tarkoituksella tehty suunnitelma, joka sopii itselle omiin tapoihin toimia. Se on treidaamisessa kilpailuetu, jonka avulla menestytään ja erotutaan markkinoilla. Strategia vastaa kysymyksiin: mitä, miksi ja miten? Sen on syytä olla yksinkertainen, selkeä ja jota on helppo ymmärtää ja noudattaa. Strategiassa on siis yleensä lista sääntöjä, joita noudatetaan. Tällä tavoin vähennetään myös tunteiden vaikuttamista itse tekemiseen sekä päätöksenteon hankaluutta helpotetaan. [Arter 2020]

Strategioita tehdä kauppaa on tuhansia, niitä myös muokataan jatkuvasti paremmiksi ja sopivammiksi itselle. Treidaamisessa suurin osa strategioista perustuu useamman indikaattorin käyttöön, joilla pyritään hakemaan osto/myynti paikkoja. Kaikki indikaattorit silloin antavat samaa signaalia, jolloin omien sääntöjen mukaan kauppa voidaan toteuttaa. Osa ei käytä strategioissaan indikaattoreita lainkaan, vaan heidän strategiansa perustuu pelkästään kuvioiden ja kynttilämuodostelmien etsimiseen kurssigraafilta.

Itselle sopivaa strategiaa etsiessä ei kannata sortua siihen, että etsii aina vain "parempaa" strategiaa tai luotettavampaa indikaattorien sekamelskaa, joita muutkin käyttävät. Maailmassa ei nimittäin ole 100 % voittoa tuottavaa strategiaa. Kannattaa mieluummin opetella perusteet kunnolla ja rakentaa pikkuhiljaa itselle sopiva strategia, jota kokemuksen kautta muokataan paremmaksi. Sijoittamisen psykologiaan täytyy olla myös perehtynyt kunnolla jo tässä vaiheessa, sillä treidaaminen on enempi päästä kiinni kuin strategiasta. Huonollakin strategialla voi olla voitollinen, jos vain kykenee hyvään kassan- ja riskienhallintaan.

Huomataan, että hintakäyrä menee tiettyjen periaatteiden mukaan ja sen ajavana voimana ovat pankkien ja isojen sijoitusyhtiöiden ammattitreidaajat isolla volyymillä. Heitä vastaan ei siis kannata alkaa tekemään kauppaa. On selvää, että kun omaksuu tavan, jolla nämä ammattilaiset tulkitsevat kurssigraafia, niin itsekin menestyy. Muutamat indikaattorit voivat selkiinnyttää tilannetta kurssigraafilla ja helpottaa päätöksentekoa. Hintakehityksen perusteet kannattaa kuitenkin pitää mielessä. [Fx-trading 2021]

3.2 Säännöt

Treidaamisessa on hyvä noudattaa erilaisia yksinkertaisia sääntöjä, jotka tulevat joko itse treidausstrategiasta tai tukevat sitä. Säännöt helpottavat päätöksentekoa, sekä vähentävät tunteiden vaikutusta itse tekemiseen. Ilman sääntöjä, tunteet ottavat vallan jossain vaiheessa ja pahimmillaan häviät koko pääomasi. Treidaaja ei periaatteessa ole koskaan valmis, vaan taidon ylläpito vaatii jatkuvaa halua kehittyä. Treidaamisessa markkinat elävät jatkuvasti ja sääntöjä kirjoitetaan koko ajan uudelleen.

Seuraavaksi lista treidaajalle hyvistä säännöistä.

- Opettele häviämään.
- Jos häviät kolme treidiä putkeen, pidä loppupäivä vapaata.
- Yhteen treidiin riskeerataan vain 1–3 % pääomasta.
- Älä ylitreidaa.
- Treidaa trendin suuntaan.
- Ota vain strategian mukaisia kauppoja.
- Pidä treidauspäiväkirjaa
- Noudata stop- lossiasi.
- Tunne markkinasi ja instrumentti
- Usko itseesi [Lepikkö, Jukka 2020]

4 KASSAN- JA RISKIENHALLINTA SEKÄ PSYKOLOGIA

4.1 Kassan- ja riskienhallinnan tärkeys

Yksinkertainen ja aloittelevalla treidaajalla kelvollinen keino voi olla käyttää kiinteää tappiorajaa ja riskeerata esimerkiksi 2 % oman salkun pääomasta per treidi. Esimerkiksi 10 000 € treidisalkulla kahden prosentin maksimitappio tarkoittaa 200 euroa. Tällöin jos hinta osuu stoploss-tasoon, on 2 % hävinnyt koko pääomasta eli jäljelle jää 9 800e. Kun treidaajana edistyy ja pystyy määrittelemään, mitkä treidit ovat korkeamman todennäköisyyden treidejä, niin riskiä voi kasvattaa näihin treideihin normaalipanoksesta. Kun salkku kasvaa, niin normaalipanostusta voi pienentää esimerkiksi 0,5 prosenttiin salkun pääomasta. Esimerkiksi 1 miljoonan salkussa normaaliriski 0,5 % on 5000 euroa per treidi.

Mitä pienemmän osuuden salkusta laittaa riskialttiiksi per treidi, sitä minimaalisempaa tuhoa tappiollisten treidien sarja salkussa tekee. Mikäli jokaiseen treidiin riskeerataan 5 prosenttia, salkusta on jäljellä vain 60 % alkuperäisestä pääomasta kymmenen peräkkäisen tappiollisen treidin jälkeen. Prosentuaalinen panoskoko kuitenkin pienentää tappioiden määrää, koska jokaisen tappiollisen treidin jälkeen riskeerattava euromääräinen summa on pienempi. Mikäli riskiraja on pienempi, esimerkiksi 1 %, salkun alkupääomasta on jäljellä yli 90 % kymmenen tappiollisen treidin jälkeenkin. [Lepikkö, Jukka 2020]

Yksi ensimmäisistä ja ehkä jopa tärkeimmistä vaiheista treidiprosessissa on treidaajan riskinsietokyvyn tunnistaminen. Treidien riskillä ymmärretään yleensä tappioiden ilmenemisen mahdollisuutta, mutta tarkemmin ajateltuna riski sisältää käsitteenä sekä voiton että tappion mahdollisuuden. Treidaajan riskinsietokyvyllä tarkoitetaan yleensä treidaajan taitoa suhtautua tappioiden ilmenemiseen. Osa treidaajista kestää treidien tappiot paremmin kuin toiset, jotka huolestuvat jo pelkästä ajatuksesta mahdollisesta tappiollisesta treidistä. Suurta tuottoa tavoittelevalla treidaajalla vaaditaan hyvää riskinsietokykyä, sillä ilman riskiä ei voi saada suurta tuottoa. [Kallunki, Juha-Pekka 2019]

Treidaamisessa ei tarvitse valtavaa kilpailuetua, mutta tarvittavat ensiluokkaista riskienhallintaa. Riskienhallinta pelastaa, kun ei olla oikeassa treidin suhteen. Riskienhallinnan yksi tärkeimmistä työkaluista on stop-loss-toimeksianto, joka realisoi tappiosi automaattisesti tietyn rajan saavuttaessaan. Stop loss tulee asettaa jo silloin, kun treidi otetaan, sillä vain silloin osaat suhtautua objektiivisesti sen asettamisessa. Mikäli ostat jotakin osaketta ihan vaan sen takia, että se on arvostukseltaan halpa 10 eurossa ja sen hinta laskeekin 8 euroon, intuitiivinen reaktio voi tässä olla se, että osaketta ostetaan lisää, jos se oli halpa 10 eurossa ja 8 eurossa vielä parempi ostos. Tappiolliseen treidiin lisääminen on kaikista huolimatta yksi treidaajien pahimmista synneistä, joka pitkällä tähtäimellä aiheuttaa tappioiden kasaantumisen. Mikäli osake ei reagoi haluamallasi tavalla kuin olit olettanut 10 eurossa, noudata stop lossiasi 8 eurossa äläkä tappele markkinoita vastaan. [Lepikkö, Jukka 2020]

4.2 Riski- ja tuottosuhde

Tärkein työkalu riskienhallintaan ja onnistuneeseen treidaamiseen on riski/tuotto -suhde ja lyhennetyinä R: R (risk-reward ratio). Tämä suhdeluku kertoo potentiaalisen voiton jokaista käyttämääsi euroa vastaan. Kun esimerkiksi ostat osakkeen 10 eurolla sitten asetat sille tuottotavoitteeksi 12 euroa ja asetat stop loss -tason 9 euroon näin ollen asettamasi tappioraja on 1 euro ja voittoraja 2 euroa, joten R: R suhde on 1:2. [Lepikkö, Jukka 2020]

On parempi ottaa kauppvoja, joilla on alhaisemmat riski/tuotto -suhteet. Tämä tarkoittaa sitä, että voittopotentiali on suurempi kuin riski. Riski/tuotto -suhteen ei tarvitse tosin olla kovin alhainen toimiaukseen treidaajan eduksi. Riski/tuotto -suhdetta selvittäessä stop-loss asetetaan loogiseen paikkaan. Tämän jälkeen asetetaan tuottotavoite strategian ja analyysin perusteella. Näitä tasoja ei tulisi asettaa satunnaisesti. [The balance 2021]

Riski/tuotto -suhde ei anna mitään indikaatiota todennäköisyydestä. 500 € riskeeraus tuottaaksesi miljoonia on paljon parempi sijoitus verrattuna osakkeisiin sijoitettuna riski/tuotto -suhteen näkökulmasta, mutta paljon huonompi valinta todennäköisyyden kannalta.

Osakkeen pitämisen aikana suhdeluku todennäköisesti muuttuu, kun jatketaan osakkeen uusien tietojen analysointia. Mikäli riski/tuotto -suhde tulee epäsuotuisaksi, niin kaupasta ei tulisi pelätä poistua. Taulukosta nähdään nollatulokseen vaadittava voittoprosentti. Treidaajan ei pitäisi löytää itseään tilanteesta, jossa riski/tuotto -suhde ei ole treidaajan eduksi. [Investopedia 2021]

Riski	Tuotto	Nollatulokseen vaadittava voittoprosentti (%)
1,00	1,00	50 %
1,00	1,25	45 %
1,00	1,50	40 %
1,00	1,75	37 %
1,00	2,00	34 %
1,00	2,50	29 %
1,00	3,00	25 %
1,00	3,50	22 %
1,00	4,00	20 %
1,00	5,00	19 %

Taulukko 1. Riski/tuotto -suhde ja nollatulokseen vaadittava voittoprosentti [Lepikkö, Jukka 2020]

Jokaisella on valta valita, kuinka paljon on valmis enintään häviämään yhdellä treidillä. Summa kannattaa asettaa sen verran pieneksi, että se ei aiheuta epätoivottuja tunnereaktioita huolimatta siitä, mikä on treidin lopputulos. Kaikki treidaussuunnitelmat ja sijoittajat kokevat joskus tappioita. Siksi on tärkeää hallita koko sijoitussalkkua yksittäisten sijoitusten lisäksi.

” Ihmisillä on taipumus yliarvioida pieniä todennäköisyyksiä ja siten riskeerata pieniä summia suurten tuottojen toivossa, vaikka odotusarvot ovat negatiiviset. Kun riskeerattava summa kasvaa, ihmiset alkavat kaihtaa riskiä, vaikka odotusarvot kääntyvät positiivisiksi.” [Lepikkö, Jukka 2020]

4.3 Psykologiasta kilpailuetua

Tärkeintä on ymmärtää omat rajat suorituskyvyssä, esimerkiksi: mikä stressaa, mikä kuormittaa ja mikä luo painetta. Selvillä täytyy olla syyt sekä niiden seuraukset. Täytyy myös hyväksyä se tosiasia, että jokaista joskus jännittää, pelottaa tai ahdistaa. Näiden tunteiden aiheuttamia muutoksia tulee niin fyysisesti, että henkisesti näkyviin. Parasta on keskustella näistä asioista ja tunteista, sekä käydä niitä läpi lähimmäisten kanssa oppiakseen lisää itsestään ja helpottaakseen oloaan. [Gustafsberg, Harri 2019]

Psykologia on monimutkainen ilmiö, joka saa monet sijoittajat menettämään rahaa. Saadakseen pörssin kesytettyä ja rahan tekemään töitä puolestaan, täytyy ylittää monta psykologista ansaa. Sijoitusten hallinta voi olla hankalaa, etenkin lyhyellä aikavälillä. Lyhyen aikavälin suunnitelmista ja strategiasta on varsin helppo poiketa, jos kurssit kääntyvät nopeasti suuntaan tai toiseen. Tämä johtuu psykologisista sudenkuopista, joita todella monelle tulee. Onneksi omaa mentaliteettiaan voi aina kehittää ja oppia näitä sudenkuoppia välttämään. [Tessin 2022]

Treidaamisessa long- ja shortpaikkojen löytäminen on vain 10 % kokonaisuudesta ja loput 90 % on psykologiaa sekä kassan- ja riskienhallintaa. Tämän tärkeyttä ei voi liiaksi korostaa: ei tarvitse kesyttää markkinoita, vaan kesytä pikemminkin omat ajatuksesi ja opettele reagoimaan markkinoiden heittelemiin psykologisiin haasteisiin oikealla tavalla. Et koskaan tiedä tarkalleen mitä markkinoilla tapahtuu. On hyvä kehittää itselleen treidausprosessi, jonka avulla kykenet toimimaan rauhallisesti sekä järkevästi, riippumatta siitä miten markkina vaikuttaa tunteisiisi ja mieleesi.

Treidaaminen muuttuu menestyksekkääksi riskejä ottaessa, jolloin todennäköisyydet ovat puolellasi. Sen sijaan, että toimisi kuin uhkapelaaja, täytyy alkaa toimia kuin kasino. Näillä toimijoilla on aina kilpailuetua kaikkiin pelaajiin. Treidaamisessa voi myös saada kilpailuetua käyttäen teknistä analyysia sekä hyvää mentaliteettia osana toimivaa riskien- ja kassanhallintaa. Esimerkkinä kasino, kun istut rulettipöytään, mahdollisuudet ovat näennäisesti 50/50, punaiselle sekä mustalle. Näin siis kasinon eduksi ruletissa muodostuu 2,7 % eli 1/37. Eli jokaista pöydässä pelattua miljoonaa euroa kohden kasino odottaa tuottoa noin 27 000 €. Treidaaminen on myös käytännössä vain matematiikkaa, prosentti-, plus- ja miinuslaskuja. [Lepikkö, Jukka 2020]

4.4 Sudenkuopat ja tunteet

Treidaaja ei voi odottaa voittavansa myös seuraavaa treidiä, kuten ei myöskään kasino seuraavalla rulettikerroksella. Hyväänkin strategiaan ja treidausprosessiin kuuluu tappiot, mutta pitkällä aikavälillä pienikin kilpailuetu tuo hyviä tuloksia ja tuo salkun plussan puolelle. On vain kehitettävä hyvä menta-

liteetti ja järjestelmällisesti noudatettava omaa suunnitelmaansa. Tappiot laukaisevat ihmismielen psykologisen reaktion, joka usein pilaa sen kilpailuedun ja saa treidaajan sortumaan ylitreidaamiseen, kostotreidaamiseen tai muihin psykologisiin sudenkuoppiin. [Lepikkö, Jukka 2020]

Ihminen etsii ja kuuntelee tietoja, jotka vahvistavat hänen omaa näkemystään. Näin sijoittaja saattaa jopa rakastua treidiin ja pitää sen pidempään kuin pitäisi, vaikka faktat olisivat sitä vastaan. Yleinen merkki sudenkuopasta on se, että treidi on jo saavuttanut huipun ja suuntaa takaisin alaspäin. Treidaaja sen sijaan vakuuttelee edelleen itselleen faktoihin uskomatta, että se kääntyisi takaisin nousuun pian. Näin hyvin äkkiä voitot kääntyvät tappioiksi, jonka jälkeen aletaan jo toden teolla miettiä treidistä pois hyppäämistä. Tämän jälkeen yleensä aletaan ylitreidaamaan eli tekemään enemmän kauppvoja päivän aikana kuin pitäisi. Toinen vaihtoehto, johon moni sortuu, on kostotreidaaminen eli tappion jälkeen tunteiden sanelemana aletaan ottaa treidejä isommalla euromäärällä yrittäen kattaa tappiot ja tehdä voittoa. Näissä harvemmin hyvin käy pikemminkin hävitään vain enemmän ja joudutaan isompaan tunnemyrskyyn, jossa päätöksenteko ei ole millään tavalla enää rationaalista. [Tessin 2022]

Kuuluisan sijoittajan Warren Buffetin ensimmäinen sijoitussääntö kuuluukin näin, että älä koskaan häviä rahaa. Toinen kahdesta säännöstä on, että älä koskaan unohda sääntöä numero 1. Tässä treidaaminen ja sijoittaminen eroavat toisistaan, sillä treidaamiseen kuuluu häviäminen. Siksi treidaajan onkin opittava häviämään, se on ehkä tärkein kehitysaskel kohti ammattimaisuutta. [Lepikkö, Jukka 2020]

Mieli ei automaattisesti toimi treidaajan kannalta suotuisella tavalla, sillä ihmisen toiminnot tunteiden osalta on koodattu niin eri tavalla. Olemme oppineet elämän aikana sellaiset toimintamallit, joilla pyritään karttamaan epäonnistumisia kaikin mahdollisin keinoin. Kun treidaamisessa epäonnistuu, mielen valtaa kaikki negatiiviset tunteet, kuten pettymys, pelko, epätoivo ja viha. Tämä myös aiheuttaa voimakkaita ja tahdosta riippumattomia fysiologisia muutoksia kehossa, joita ovat kohonnut syke tai käsien hikoilu. Näitä tulee väistämättä varsinkin aloittelevalla treidaajalla. Tunteet tulevat entistä vahvempana, mitä suuremmista euromääristä on kyse. Nämä tunteet väistämättä vaikuttavat myös päätöksentekoon. Päätöksenteko perustuu järjen ja tunteiden yhteistyöstä. Treidaaminen on niin stressaavaa, että tunteet voivat hämärtää kykyä toimia rationaalisesti. [Lepikkö, Jukka 2020]

Treidaamisessa tuntee monesti pelkoa, varsinkin rahojensa menettämisen puolesta. Välillä sitä alkaa tuntea epävarmuudesta, että tekikö sittenkään oikean päätöksen kaupan ottamisesta. Pelko on ihmisessä dominoivampi tunne kuin euforian tunne. Euforiaa ihminen treidatessa tuntee varsinkin, kun kaupat menevät haluttuun suuntaan ja on tulossa iso summa rahaa. Pelko on luonnollinen tunne, jota voi oppia hallitsemaan. Tietyissä tilanteissa pelon tunne on jopa hyväksi, sillä se nostaa vireystasoa ja saa aistit valppaiksi. Pelolle ei kuitenkaan treidaamisessa kannata antaa valtaa, koska silloin alkaa monesti luistaa omasta treidausstrategiastaan ja säännöistään. Tämä johtaa siis vain isompiin tappioihin. [Gustafsberg, Harri 2019]

Ammattilaiset ovat oppineet käsittelemään tunteitaan eri tavalla kuin aloittelijat. He osaavat jo hyväksyä potentiaalisen tappion jo etukäteen, jolloin tappio ei ole enää aivoja stressaava tilanne. Vaan he

ottavat sen ikään kuin liiketoiminnan pakollisena kuluna. Näin ei tule turhia tunnevyöryjä, jotka vaikuttaisivat treidaamiseen ja siinä tehtävään päätöksentekoon. He siis luottavat omaan treidausprosessiinsa ja strategiaansa.

Tappiot ovat palautetta, jota markkinat antaa treidausprosessistasi. Niitä kannattaa kirjata ylös ja käydä uudelleen läpi ja näin kehittää omaa osaamistaan paremmaksi. Epäonnistumiset siis kannattaa ottaa ennemminkin oppimiskokemuksina, muuten olet hävinnyt rahaa turhaan. Rohkeutta on toimia vastoin omia tunteita silloin, kun tietää, mitä pitää tehdä. [Lepikkö, Jukka 2020]

4.5 Menestyvä mentaliteetti

Treidaajan työ on pääosin ruudun edessä istumista ja kurssigraafien analysointia, tämä ei varmaan kuulosta kovin kummoiselta ja stressaavalta sivullisen näkökulmasta. Todellisuudessa se on hyvinkin intensiivistä ja erityisesti psykologisesti kuormittavaa. Jokaisella päätöksellä, jonka treidaaja tekee, on iso vaikutus treidien onnistumiseen ja tämän kautta pitkällä tähtäimellä itse menestymiseen. Näin päätöksentekoprosessin tärkeys korostuu. Treidaajalla on paljon erilaisia stressitekijöitä, yksi isoimmista tekijöistä on tuottojen epävarmuus. Treidaajalla ei ole kiinteitä kuukausituloja, kuten monessa muussa ammatissa. Lisäksi treidaaja voi hävitä jo tienaanansa varat, jos ei riskien- ja kassanhallinta ole kunnossa. Täytyy siis osata hallita omaa mieltään vaikeissakin tilanteissa. Treidaaja voikin siis tehdä erilaisia mindfulness- harjoitteita tai muuten tutkia psykologiaa. Henkistä kuntoaan voi näin treenata, aivan kuten fyysistä kuntoaan salilla käymällä. Oppimalla oman mielen johtamisen taitoja, kuten ajattelua ja tunnetaitoja, sekä kyky tunnistaa ja ohittaa omia ajatusvirheitä, voi tilannetajuun vaikuttaa ja näin ollen tehdä parempia päätöksiä, etenkin stressitilanteissa.

Treidaajan täytyykin kehittää itselleen sopivia rutiineja treidaamiseen ja omaan treidausprosessiin, joita aivot harjaantuvat tekemään automaattisesti ja intuitiivisesti. Näitä kehittämällä ei päätöksenteko kuormitu tai tunnereaktioita synny turhaan. [Lepikkö, Jukka 2020]

Älä rakastu osakkeeseen, täytyy jatkuvasti pohtia, onko viimeisintä treidiä koskeva päätös oikea. Pitääkö hypätä laivasta, jos tilanne huononee ja etsiä parempi treidi, vaikka kokonaan toisesta osakkeesta. Ihminen on myös pohjimmiltaan laumaeläin. Esimerkiksi jos jokin osake on ollut nousussa, niin on vaikea jättäytyä sen kaiken hypetyksen ulkopuolelle ja monesti tulee hypättyä korkealta mukaan ja ottaa lopulta tappio. Pitää siis opetella ajattelemaan niin kuin se 1 % ihmisistä ajattelee, ei niin kuin lauma ajattelee. [Tessin 2022]

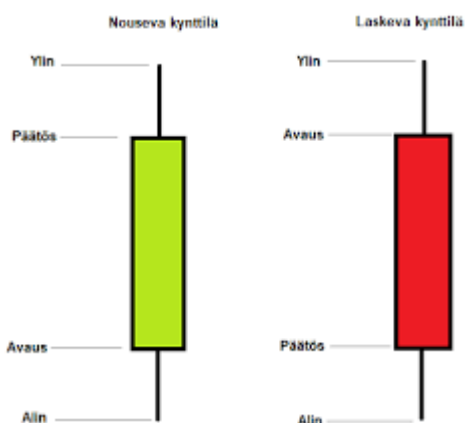
5 TEKNINEN ANALYYSI

5.1 Kynttilägraafit

Kynttilägraafit on keksinyt japanilainen Munehisa Homma, 1700-luvulla treidatessaan riisiä. Myöhemmin 2001 Steve Nison esitteli japanilaiset kynttilägraafit läntiselle puolelle maapalloa kirjassaan "Japanese Candlestick Charting Techniques". Nykyään näitä tekniikoita käytetäänkin päivittäisessä toiminnassa osakemarkkinoilla muiden analyysityökalujen kanssa. [Investopedia 2021]

Niin sanotuista kynttilöistä muodostuu kokonainen kurssigraafi, joka kertoo tietyn osakkeen hinnan muutoksista. Ne ovat suorakaiteen muotoisia palkkeja, joista jokainen kynttilä kuvaa ajanjaksoa, joka voi olla esimerkiksi minuutista kuukauteen. Eli siis jos tarkastellaan vaikka päivän ajanjaksolla itse graafia, niin yksi kynttilä kertoo hinnan muutoksista osakkeessa yhden päivän ajalta. [Lynxbroker 2021]

Kynttiläkuvaaja onkin suosittu vaihtoehto kuin linjakuvaaja aktiivisten sijoittajien keskuudessa. Tämä johtuu siitä, että kynttilät antavat paljon enemmän tietoa. Teknisen analyysin kannalta kynttilägraafista voidaan löytää erilaisia kuvioita, joiden avulla voidaan ottaa treidejä eli kauppvoja. Näitä tarkastellaan tarkemmin myöhemmin. Tavallinen linjakuvaaja, mitä monesti eri pörseissä on tarjolla osakekurssin katseluun, muodostetaan vain yhdestä datapisteestä, joka yleensä on päivän sulkuhinta. [Lynxbroker 2021]

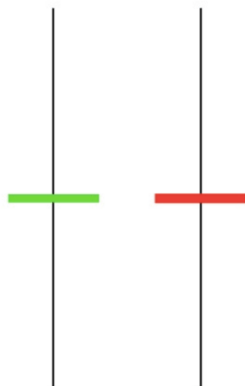
Kuva 1. Kynttilät [Jyx.jyu 2019]

Yllä olevasta kuvasta nähdään hyvin, kuinka kynttilä kertoo valitun ajanjakson avaushinnan, sulkuhinnan, korkeimman sekä matalimman hinnan. Eli jos avaushinta on korkeammalla kuin päätöshinta, tulee kynttilästä punainen ja sama toisinpäin eli jos avaushinta onkin matalammalla kuin päätöshinta niin kynttilästä tulee vihreä, eli osakkeen hinta on noussut. Sijoittajat kun haluavat luonnollisesti ostaa, kun hinta on alhaalla ja pyrkivät myymään korkealla, ovat kynttilät omiaan juuri tähän tarkoitukseen ja siksi suosittuja, koska niistä saa paljon informaatiota. Kynttilän paksu osa on sen keho, joka kertoo kynttilän värin mukaan avaus- ja sulkuhinnan ja viiva sen ala- tai yläpuolella on häntä, joka kertoo kuinka korkealla tai matalalla hinta on käynyt. [Lynxbroker 2021]

Doji-kynttilä

Kurssigraafille kehittyä paljon erilaisia kynttilöitä, joista voi päätellä mihin suuntaan osakkeen hinta alkaisi liikkua. Seuraavaksi käsitellään niitä yleisimpiä ja miten niitä voidaan tulkita.

DOJI CANDLE

Kuva 2. Doji kynttilät [Learnstockmarket 2020]

Doji-kynttilällä on aika pitkät hännät, mutta ei juurikaan kehoa. Tarkoittaa sitä, että kyseisen avaus- ja sulkuhinta ovat olleet lähes samat. Hännät voivat kynttilässä olla myös pitkät, joka kertoo, että suurempaakin hinnanvaihtelua on ollut. Miten Dojia tulisi tulkita riippuu siitä, että miten osakkeen hinta on vaihdellut ennen ja jälkeen tämän kynttilän. Se voi siis viitata ostopaineen hiipumiseen, jos kyseinen kynttilä muodostuu nousevan trendin jälkeen. Puolestaan se voi viitata myyntipaineen loppumisesta, jos Doji muodostuu laskutrendin jälkeen.

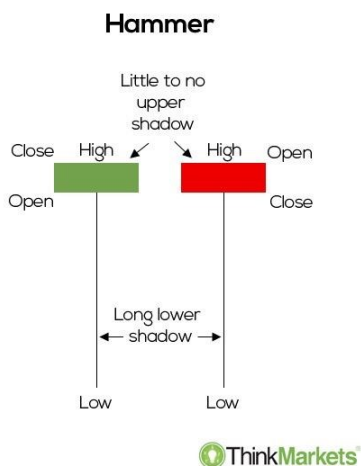
Molemmista voidaan päätellä, että ostajia ja myyjiä on saman verran, koska hinta on päätenyt samaan mistä alun perin lähtikin. Monesti Dojia tulkitaan myynti- tai ostopaineen hiipumisen takia käännekuvioksi, jolloin olisi odotettavissa trendin kääntyminen toiseen suuntaan. Pelkkään Dojiin ei kannata luottaa, vaan on syytä odottaa vahvistusta trendin kääntymiselle ja katsoa hetki minkälaisia kynttilöitä seuraavaksi muodostuu graafille.

Kuva 3. S&P 500 - indexi ja Doji kynttilä [Lynxbroker 2021]

Hammer

Viimeisimpänä ellei jopa yleisimpänä kynttilänä on Hammer. Tämä kynttilä ennakoi trendin kääntymistä. Nimensä mukaan kynttilä näyttää vasaralta. Sillä on siis pieni keho yläpuolella ja pitkä häntä alapuolella.

Kuva 5. Hammer kynttilä [Thinkmarkets 2021]

Kynttilä on vahva signaali trendin kääntymiselle, jos se muodostuu vahvan tukitason kohdalla. Hännän pitäisi olla vähintään kaksi kertaa niin pitkä kuin kehon mitta. Kehon yläpuolella ei juurikaan ole häntää tai ei ollenkaan. Kynttilä kertoo vahvasta ostopaineesta ollessaan vihreä ja muodostuu laskutrendin jälkeen. Myyjät pyrkivät laskemaan hintaa, mutta ostajat puskiivat loppua kohden hinnan ylös tehden kynttilästä vihreän. Kynttilä kertoo myyntipaineesta, jos se on punainen ja muodostuu nousutrendin jälkeen. [Thinkmarkets 2021]

Kuva 6. Hammer kynttilä laskutrendin pohjalla [Thinkmarkets 2021]

Yllä olevasta kuvasta nähdään, kuinka selkeän laskutrendin jälkeen pohjalle muodostui hammer kynttilä. Pieni keho ja pitkä häntä alapuolella. Tämä kertoo isosti ostopaineesta, jonka jälkeen heti muodostuikin iso vihreä kynttilä ja kurssi kääntyi nousutrendiin.

5.2 Indikaattorit

Treidaamisessa moni käyttää myös erilaisia indikaattoreita helpottaakseen omaa päätöksentekoa kauppohen suhteen, eli ottaako vai eikö ota kauppaa tietystä kohdasta osakkeen kurssia. Indikaattoreita on monenlaisia erilaisiin käyttötarkoituksiin. Siksi yksi indikaattori ei siis sovellu välttämättä jokaiseen tilanteeseen. Täytyykin ymmärtää mitä tietty indikaattori tekee ja valita omaan strategiaan sopivat indikaattorit. Myöskään liikaa näitä indikaattoreita ei kannata ruudulle lisätä, sillä kurssigraafista tulee väistämättä vain yksi iso sekamelska, eikä siitä enää ota selvää. Kannattaa siis pitää kurssigraafi yksinkertaisena ja lisätä vain yhdestä kolmeen indikaattoria avuksi.

Seuraavaksi käydään läpi muutamia yleisiä indikaattoreita, joita ihmiset käyttävät omassa treidausstrategioissaan.

Bollinger Bands

Yksi yleisimmistä on Bollinger Bands. Se on tekninen indikaattori, jonka on kehittänyt John Bollinger. Se mittaa markkinan volatilitteettiä ja tunnistaa yliostetut ja ylimyydyt markkinatilanteet. Kun markkinalla on hiljaista, bollinger bands supistuu ja kun markkinoilla on enemmän volatilitteettiä, bollinger bands laajenee. Alla olevasta kuvasta nähdään, kuinka tämä indikaattori tulee siis näkyviin itse kurssigraafin päälle. Samalla nähdään, kuinka se käyttäytyy eri markkinatilanteessa. [Babypips 2021]

Kuva 7. Bollinger Bands indikaattori kurssigraafilla [Babypips 2021]

Yllä olevasta kuvasta nähdään hyvin, kuinka kurssihinta ei juuri liiku mihinkään, myös bollinger bands on supistunut. Myöhemmin kun hinta alkaa nousta reilusti ylöspäin, myös bollinger bands laajenee merkittävästi. Indikaattori siis mittaa volatilitteettiä ja mukautuu automaattisesti markkinan vaihteleviin olosuhteisiin.

Yksi tärkeä asia bollinger bandsista on se, että kurssihinta tulee monesti palaamaan takaisin keskivaiheille, osuttuaan joko ylä- tai alaviivaan. Tästä tuleekin termi Bollinger Bounce, kuten yllä olevasta

kuvasta näkee, hinta pomppii viivojen välissä. Indikaattori toimii dynaamisena vastus- ja tukitasona. Näin voitaisiin ottaa kauppoja, kun hinta osuu viivaan ja hyötyä pompuista. Toinen keino on Bollinger Squeeze. Eli kun viivat supistuvat, se yleensä tarkoittaa, että niin sanottu "breakout" on tapahtumassa. Tällöin kurssihinta menee viivan läpi ylä- tai alapuolelta. Hinta myös yleensä jatkaa siihen suuntaan. Ostamalla silloin kun hinta on tullut viivasta läpi, voitaisiin jatkaa nousutrendin mukana tienaten rahaa. Näillä keinoin tätä indikaattoria voisi hyödyntää omassa treidaus strategiassaan. [Babypips 2021]

Moving average

Toisena indikaattorina käydään läpi Moving average eli liukuva keskiarvo, joka on myös yksi eniten käytetyistä teknisistä indikaattoreista. Tämä siis yksinkertaisesti pehmentää kurssin heilahteluita ja auttaa käyttäjäänsä "hävittämään" kaiken melun mitä markkinoilla on ja auttaa huomaamaan trendin oikean suunnan. Melulla tarkoitetaan lyhyellä aikavälillä tapahtuvaa edestakaisin liikettä osakkeen hinnassa. Liukuva keskiarvo tarkoittaa sulkuhinnan keskiarvoa tietyltä jakson määrältä.

Kuva 8. Moving average indikaattori [Babypips 2021]

Kuvassa nähdään liukuva keskiarvo viimeiseltä 10 jaksolta. Tämä indikaattori on myös kurssihinnan päällä tai seassa. Tätä käytetään ennustamaan tulevaa hintaa. Tämä auttaa tunnistamaan trendin oikean suunnan, sillä monesti trendit eivät kulje vain suoraa linjaa pitkin. Kuten kuvastakin nähdään, hinnan vaihtelua löytyy. Katsomalla liukuvan keskiarvon kallistuskulmaa, voidaan määrittellä trendin suunta. Kuten sanottu, liukuva keskiarvo pehmentää kurssihintaa. Tätä indikaattoria voidaan säätää oman mieltymyksen mukaan, kuten miltä ajanjaksolta se laskee keskiarvon. Yleisimpiä vaihtoehtoja on 20, 50, 100 ja 200 liukuvat keskiarvot. Nämä myös toimivat hyvin dynaamisena tuki- ja vastustasona, joista hinta yleensä pomppaa nousu trendissä takaisin ylöspäin ja jatkaa nousu trendiä. [Babypips 2021]

Hyvä tietää, että liukuvat keskiarvot myös auttavat määrittämään milloin mahdollisesti trendi on loppumassa tai kääntymässä. Tällöin voi siis lisätä useamman liukuvan keskiarvon kurssigraafille näyttämään lisäinfoa. Trendejä on erilaisia, jotkut trendit kestävät päiviä, viikkoja tai jopa kuukausia. Täysin

varmaksi ei kukaan tiedä, miten pitkään jokin trendi kestää. Siksi tekniset työkalut ovat kätevä lisä treidaamiseen. Trendin loppumista pystyy ennakoimaan lisäämällä useamman liukuvan keskiarvon, esimerkiksi 20 ja 50 liukuvan keskiarvon. Keskiarvojen valitsemisen jälkeen odotetaan, että keskiarvot leikkaavat toisensa. Näin voidaan päätellä, että trendi on mahdollisesti tulossa päätökseen ja saattaa kääntyä toiseen suuntaan. Jolloin voitaisiin saada hyvä osto- tai myyntipaikka hyvissä ajoin. [Babypips 2021]

Kuva 9. Moving average crossover [Babypips 2021]

Kuvasta nähdään miten hieno nousutrendi tuli päätökseensä, kun liukuvat keskiarvot leikkasivat toisensa ja kääntyikin lopulta laskuun. Tuosta leikkauskohdasta, jos olisi short -position ottanut, niin olisi voinut tehdä hyvät voitot. [Babypips 2021]

Toinen hyvä keino käyttää liukuvia keskiarvoja, on käyttää niitä dynaamisina vastus- ja tukitasoina. Ne eivät siis ole kuin perinteiset vastus ja tukitasot, koska nämä vaihtuvat koko ajan riippuen edellisistä hinnanmuutoksista. Moni treidaaja käyttää näitä ostopaikkojen löytämiseen. Esimerkiksi hinta laskeutuu liukuvan keskiarvon päälle, silloin he ostavat ja vastaavasti myyvät, jos on laskutrendi ja hinta nousee koskettamaan liukuvaa keskiarvoa.

Kuva 10. Moving Average laskutrendi [Babypips 2021]

Kuvasta nähdään hyvin, kuinka liukuva keskiarvo on tarjonnut hyviä myyntipaikkoja hinnan osuessa siihen. Viivan kohdille on muodostunut hienoja kynttilämuodostelmia, joista puhuttiin jo ylempänä. Näitä tietoja yhdistellessä saadaan isompi todennäköisyys onnistumiselle. Hyvä pitää mielessä, että hinta ei välttämättä pomppaa täydellisesti viivasta aina takaisin, vaan välillä se saattaa käydä vähän pidemmällä ja sitten vasta suunnata takaisin trendin suuntaan. Näitä dynaamisia vastus- ja tukitasoja kannattaa ajatella pikemminkin alueina. Oletetaan, että hinta pysyy liukuvan keskiarvon alapuolella, se pysyy vastustasona, mutta jos se räjähtää läpi ja tulee uudelleen koskettamaan viivaa toiselta puolelta, se muuttuukin tukitasoksi. [Babypips 2021]

5.3 Kuviot

Kuvioita voidaan ajatella ikään kuin miinaharavoina, koska niillä voidaan havaita ”räjähdys” kursisigraafilla ennen kuin ne edes tapahtuvat.

Tuplahuippu

Tuplahuippu on kääntyvä kuvio, joka muodostuu jatkuvasta kasvusta korkeammille tasoille. Huiput ovat tasoja, jotka muodostuvat, kun hinta kohtaa tietyn vastustustason, joka ei ole rikottavissa. Tämän tason kohdattuaan hinta kimpoaa tasosta hieman, mutta palaa takaisin kokeillakseen tasoa jälleen. Mikäli hinta kimpoaa taas samasta tasosta takaisin, sitä kutsutaan tuplahuipuksi.

Kuva 11. Tuplahuippu [Babypips 2021]

Yläpuolella olevasta kuvasta voimme nähdä kuviossa olevan kaksi huippua, eli tuplahuiput muodostuvat voimakkaan kasvun jälkeen. Toinen huippu ei pystynyt rikkomaan ensimmäisen huipun ylintä hintaa. Tämä on siis vahva merkki siitä, että käännös on tapahtumassa, koska se kertoo ostopaineen olevan lopussa.

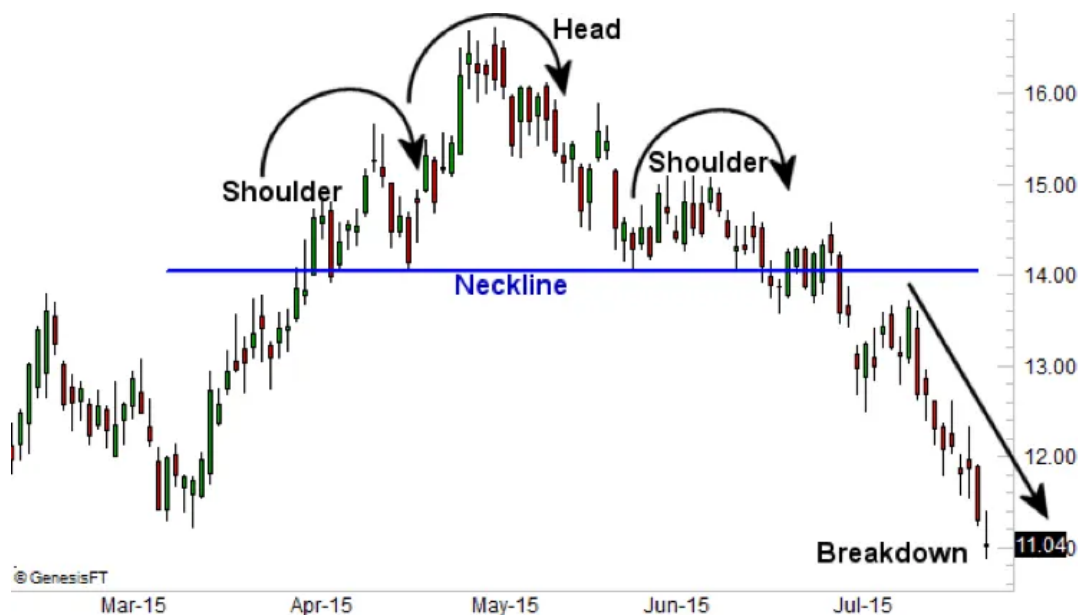

Kuva 12. Tuplahuipun jälkeinen hinnan lasku [Babypips 2021]

Yläpuolella oleva kuva näyttää hinnan rikkovan ”neckline” tuplahuipun jälkeen ja tekee laskun hinnassa. Tuplahuiput indikoivat trendin kääntymistä, joita ilmenee kovan nousun jälkeen. Kuvasta voidaan kanssa huomata, että hinnan lasku on noin saman korkuinen, kuin tuplahuippu-kuvio. On olemassa tuplahuipun vastakohta kaksoispohja. Kaksoispohja toimii samalla tavalla kuin tuplahuippu, mutta päinvastaisesti. [Babypips 2021]

Pää ja hartiat

Teknisen analyysin kannalta pään ja hartioiden kuvio on ennustava kurssigraafin muodostuminen, joka yleensä osoittaa kääntymisen trendissä, jossa markkinat siirtyvät noususta laskevaan tai päinvastoin. Tätä mallia on pitkään pidetty luotettavana kuviona, joka ennustaa trendin kääntymistä. On tärkeää pitää mielessä, että pään ja hartioiden kuvio ei ole koskaan täydellinen. Tämä tarkoittaa sitä, että hartioiden ja pään välillä on todennäköisesti pieniä hintavaihteluita. Kuvion muodostuminen on harvoin täydellisesti muotoiltu ulkonäöltään.

Kuva 13. Pää ja hartiat [CFI 2021]

Tämä kuva visualisoi tämän mallin kolmesta tärkeästä osasta, kahdesta olkapääalueesta ja pään alueesta, jonka hinta liikkuu luomalla mallin, joka osoittaa markkinoiden kääntymistä. Ensimmäinen "olkapää" muodostuu nousun jälkeen markkinoilla, kun hinta nousee ja laskee vastustustasolle. "Pää" muodostuu siten, kun hinta nousee uudelleen vastustustasosta, mikä luo korkean huipun ensimmäisen olkapään tason yläpuolelle. Tästä pisteestä hinta laskee ja luo toisen olkapään, joka on yleensä ulkoapäin samanlainen kuin ensimmäinen olkapää. Kuvio on valmis, mikä antaa markkinoiden kääntymissignaalin, kun hinta murtuu necklinen alapuolelle. Neckline, kuten edellä on kuvattu, on vaakasuora viiva, joka yhdistää hartiat toisiinsa. [CFI 2021]

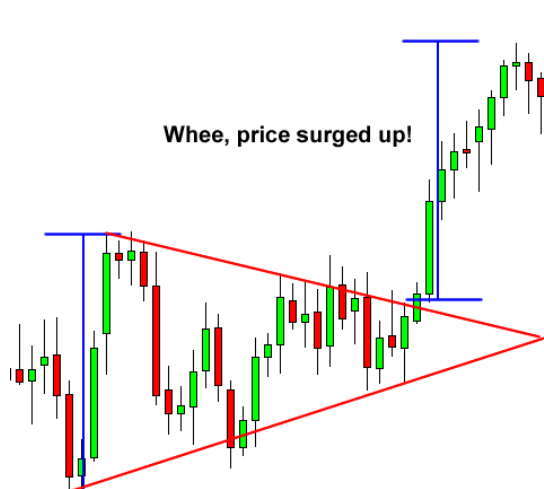
Symmetrinen kolmio

Symmetrinen kolmio on kuvion muodostus, jossa muodostuu matalampia huippuja ja korkeampia pohjia. Näistä voidaan piirtää suorat viivat yhdistymispisteeseen, jossa se näyttää kolmiolta. Tämä tarkoittaa, että ostajat tai myyjät eivät aja hintaa riittävän pitkälle selkeän trendin tekemiseksi. Jos tämä olisi taistelu ostajien ja myyjien välillä, niin tämä olisi tasapeli.

Kuva 14. Symmetrinen kolmio [Babypips 2021]

Yllä olevassa kuviossa voimme nähdä, että ostajat tai myyjät eivät voineet työntää hintaa tiettyyn suuntaan. Kun näin tapahtuu, saamme alemmat huiput ja korkeammat pohjat. Kun nämä kaksi lähestyvät toisiaan, se tarkoittaa, että kuvion puhkeaminen on lähestymässä. Emme voi tietää mihin suuntaan puhkeaminen tapahtuu, mutta tiedämme, että markkinat todennäköisesti puhkeavat johonkin suuntaan. Lopulta, kolmion toinen puoli antaa periksi ja hinta puhkeaa tiettyyn suuntaan. Miten tätä kuviota voi käyttää hyödyksi? Long-position voi sijoittaa alemman huipun yläpuolelle ja stop-lossin symmetrisen kolmion korkeampien pohjien alapuolelle. Koska emme voi tietää mihin suuntaan hinta tulee puhkeamaan, niin ostaja voi vaan toivoa hinnan puhkeavan ylöspäin. [Babypips 2021]

Kuva 15. Symmetrisen kolmion jälkeinen hinnan nousu [Babypips 2021]

Tässä esimerkissä voimme huomata hinnan puhkeavan räjähdysmäiseen nousuun. Mikäli tähän kohtaan olisi ottanut long-position, niin olisi saanut hyvät voitot.

5.4 Vastustasot

Teknisen analyysin yksi kulmakivistä on perinteiset tuki- ja vastustasot. Osakkeen hinta laskee näille selkeille tasoille ja jos taso on vahva, hinta pomppaa takaisin. Taso voi myös rikkoutua, jonka jälkeen on oletettavissa, että hinta jatkaa sinne suuntaan. Näiltä tasoilta treidaaja voi saada hyviä kauppvoja aikaan.

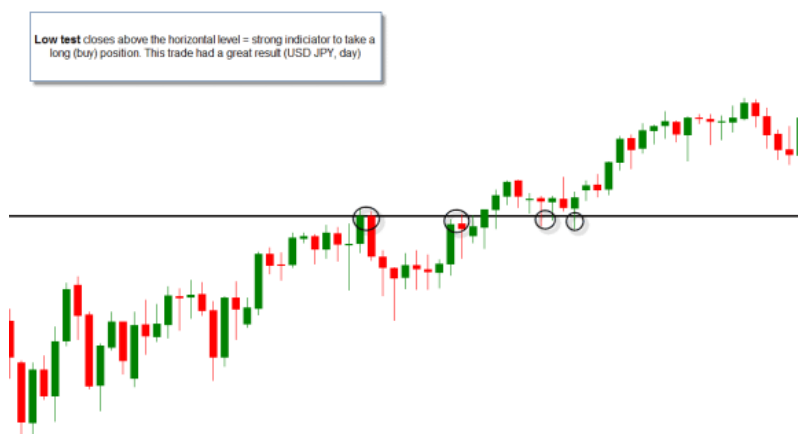
- Tukitaso on kurssigraafilla hintaa alempana, josta hinta ei tahdo pääsevän läpi, eli toisin sanoen pohja
- Vastustaso on kurssigraafilla hintaa korkeammalla, josta hinta ei tahdo pääsevän läpi, eli toisin sanoen katto

Näistä tasoista tekee mielenkiintoista se, että kun ne rikotaan ja hinta menee toiselle puolelle. Ne kääntyvät toisinpäin, eli vanhasta tukitasosta tulee vastustaso ja päinvastoin. Myyjien ja ostajien välinen taistelu tapahtuu näillä vastus- ja tukitasoilla. Näiden tasojen rikkoutuminen yleensä merkitsee trendin kääntymistä.

Joka päivä myyjät ja ostajat kilpailevat markkinoilla keskenään, mihin suuntaan osakkeen hinta menee. Hinta ei siksi liiku täydellisesti suorassa linjassa vain yhteen suuntaan, vaan se ottaa välillä pieniä korjausliikkeitä takaisin päin ja liikkuu ikään kuin pientä sahausliikettä trendin suuntaan. Näin myös muodostuu uusia tuki- ja vastustasoja kurssigraafille.

Yksinkertaisimmillaan näitä tasoja voi käyttää kaupankäynnissä niin, että avataan positio hinnan laskeessa takaisin tukitasolle ja päinvastoin avataan kauppa hinnan noustessa vastustasolle. Toinen keino on avata kauppa hinnan pudotessa tukitason läpi tai murtaessa vastustason. Nämä tasot eivät kuitenkaan ole tarkkaa tiedettä. Monesti käykin niin, että taso saattaa rikkoutua väliaikaisesti ja palaa sitten takaisin. Tämä on niin sanottu "fake breakout" eli väärä läpimurto. Kannattaakin kiinnittää tarkkaa huomiota siihen, onko se taso oikeasti rikkoutunut esimerkiksi odottamalla, että kynttilä sulkeutuu tason toisella puolen selkeästi.

Tasojen oppii tunnistamaan kurssigraafilta, kun niitä tarpeeksi katsoo ja piirtää. Näitä tasoja voi piirrellä kurssigraafille käyttämällä vaakaviivoja. Viiva piirretään aina selkeiden huippujen tai pohjien kohdalle. Kun vastus- tai tukitasoa kosketetaan rikkomatta sitä, sen vahvuus kasvaa. Vaakasuorat tasot ovat useimmiten niitä vahvimpia, koska ihmiset huomaavat nämä helpommin ja pitävät niitä silmällä. Näitä tasojen hinta on monesti käynyt koskemassa rikkomatta sitä. Ammattisijoittajat myös seuraavat näitä tasojen tarkasti, sillä kun se taso rikotaan, moni ottaa position. Nämä tasot toimivat yksinkertaisesti sen takia, koska niin moni sijoittaja käyttää näitä. [Fikusijoittaminen 2021]

Kuva 16. Tuki- ja vastustasot [Fikusijoittaminen 2021]

Kuvasta nähdään hyvin, kuinka hinta on ollut nousutrendissä ja kohtaa lopulta vastustason. Hinta kokeilee sitä pari kertaa, kunnes rikkoo tason ja menee läpi. Tämän jälkeen kannattakin odottaa, että se käy koskettamassa tasoa uudelleen, jolloin siitä tulee tukitaso. Hinta muodostaa myös ostopai-neesta kertovan kynttilän eli Hammerin, jolloin olisi syytä avata long-positio. Tämän jälkeen hinta jatkoikin nousutrendiä, kuten kuvasta näkyy. [Fikusijoittaminen 2021]

5.5 Fundamentaalin analyysi

Fundamentaalin analyysi on tietyn tyylinen tapa mitata arvopapereiden luontaista arvoa tutkimalla niihin liittyviä taloudellisia tekijöitä. Analyttikot tutkivat mitä tahansa, makrotaloudellisista tekijöistä, kuten talouden tilasta ja teollisuuden olosuhteista, mikrotaloudellisiin tekijöihin, kuten yrityksen johdon tehokkuuteen.

Päätavoitteena on saavuttaa luku, jota sijoittaja voi verrata arvopaperin nykyiseen hintaan selvittääkseen, onko arvopaperi aliarvostettu vai yliarvostettu. Fundamentaalin analyysin katsotaan eroavan teknisestä analyysistä, joka ennustaa hinnan suunnan analysoimalla historiallisia markkinatietoja. [Investopedia 2021]

Iso osa sijoittajista tekee sijoituspäätöksensä fundamenttianalyysin pohjalta laskemalla yhtiön arvon nykyomaisuuden ja -tuloksen ja kaikkien tulevaisuuden kassavirtojen perusteella. Lyhyellä tähtäimellä osakkeiden kurssiin vaikuttavat kuitenkin monet muut tekijät. Fundamenttianalyysistä voi olla hyötyä, kun katsotaan treidauskohteiksi sopiviksi hinnoiteltuja osakkeita, mutta fundamenttianalyysistä voi olla lyhyen aikavälin kaupankäynnissä jopa haittaa. Markkinat käyttäytyvät usein arvaamattomasti ja jopa fundamenttien kehitystä vastoin siksi fundamenttianalyysi ei toimi lyhyellä aikavälillä. Sijoittaja voi monesti mietittyä markkinoiden epärationaalista vaikuttava käytös, kun vahvojen fundamenttien yhtiöiden kurssit, joilla tavoitehinnat ovat nykyhintaa korkeammalla, laskevat jatkuvalla tahdilla. Voi olla myös, että loistavatkaan uutiset eivät jaksaa nostaa kurssia. Tämä johtuu siitä, että markkinat eivät anna kovinkaan paljon painoarvoa fundamenteille. Tärkeimmät syyt kurssien heiluntaan löytyvät markkinasykleistä sekä ostajien ja myyjien epätasapainosta. [Lepikkö, Jukka 2020]

6 SUUNNITTELU JA TREIDAUSPÄIVÄKIRJA

6.1 Suunnittelu

Palveluntarjoaja voi vaikuttaa treidaajan menestymiseen, joten se on ikään kuin toinen osapuoli treidaamisessa. Rahaa siirretään palveluntarjoajan tilille, jotta päästään kauppaa tekemään markkinoille. Tekninen puoli riippuu täysin myös palveluntarjoajan sovellusten toimivuudesta. Tästä voimme päätellä, että vaikka olisi hyvä strategia, mutta huono palveluntarjoaja, niin treidaus ei toimi, eikä näin ollen tuota haluttua tulosta. Tästä syystä palveluntarjoajia kannattaa vertailla, jotta löytäisi luotettavan yhteistyökumppanin.

Internetistä löytyy kaikenlaista arvostelua, mutta niihin kannattaa suhtautua kriittisesti tekemättä hätäisiä päätöksiä. Kannattaa siis huolella pohtia ja itse tutkia palveluntarjoajan sivuja. Itse emme mm. suosittele Oandaa tai eToroa, vaikka kyseiset palveluntarjoajat kovasti palveluitaan mainostavat. Heillä on niin kovaa houkuttelua erilaisten ilmaisen rahan tai bonusten tarjoamista. Yleensä täysin ammattimainen palveluntarjoaja ei tällaiseen toimintaan lähde ollenkaan. Tästä syystä nämä on jätetty suoraan sivuun.

Lähdimme pohtimaan millä palveluntarjoajalla me itse tätä treidausta alkaisimme toteuttamaan. Selvitimme mihinkä palveluihin saisi perustettua demotilejä, jotta itse treidausta pääsisi toteuttamaan käytännössä. Lisäksi katsoimme mitkä palveluntarjoajat olisivat luotettavia ja joita myös ammattilaiset käyttävät. Vaihtoehtoja löytyi monia senkin jälkeen, kun mielestämme huonot oli karsittu pois vaihtoehtoista. Muun muassa TickMill EU oli yksi vaihtoehto, mutta kohdattiin teknisiä vaikeuksia sovellusta käyttäessä, joten unohdimme sen. Toinen vaihtoehto on ammattilaistenkin suosima Tradingview. Tämä sivusto vaikutti helppokäyttöiseltä ja sieltä tuntui löytyvän kaikki tarpeelliset työkalut tutkimustamme varten. Näitä ovat helppokäyttöiset kurssigraafit ja siihen lisättävät indikaattorit, kaikki sijoitusinstrumentit sekä mahdollisuus demotiliin. Lisäksi käyttöliittymä on sujuva käyttää, joten päätimme perustaa demotilin Tradingview-palveluun, koska se on yksi suosituimmista palveluista tällä hetkellä.

6.2 Oma strategia sekä säännöt

Omaan strategiaamme olemme valinneet erilaisia sääntöjä ja tapoja, joiden pohjalta toteutamme kauppvoja markkinoilla. Kysymys kuuluukin, miksi olemme juuri nämä tavat valinneet. Strategiamme pohjautuu Jukka Lepiköltä saatuihin oppeihin, lisäksi kaikkeen muuhun kerättyyn tietoon. Joten valitsimme sijoitusinstrumentit treidaukseen ovat S&P500 indeksi, joka on lista 500:sta markkina-arvoltaan suuresta yhdysvaltalaisesta yrityksestä. Toisena Nasdaq-100 indeksi, joka on myös yhdysvaltalainen pörssi-indeksi, jossa on mukana sata suurinta Nasdaqissa olevaa yritystä. Valitsimme nämä, sillä näissä instrumenteissa on päivisin paljon volatiliteettiä, joka on nimenomaan treidaajan ystävä.

Riskien- ja kassanhallinta on pidettävä mielessä, joten annamme itsemme hävitä vain 2 % pääomasta per treidi. Voittoa tavoitellaan 1: 1–1: 3, eli voitot olisivat joko tasan häviön kanssa aina kolmin kertaaseen summaan saakka. Toki jos tilanne hyvältä näyttää niin pyrimme antamaan voittojen juosta eli silloin siirrämme vain stoploss-tasoa niin sanottuun breakeven-tasolle, jolta kaupan alun perin otimme ja siitä aina ylöspäin plussan puolelle, sitä mukaa kun hinta nousee ylöspäin. Näin emme voi enää

tehdä tappiota kyseisellä kaupalla. Kaupankäynnin lopetamme päivältä, jos tulee tappioita kolme kappaletta putkeen. Tällöin jatkamme seuraavana päivänä virkeänä uudelleen.

Tehdäksemme ostotoimeksiannon on tiettyjen kriteerien täytyttävä. Listaamme ne alle.

- Hinnan oltava 200sma yläpuolella isommalla aikaikkunalla, esim. 1 h
- Vaihdataan pienemmälle aikaikkunalle, esim. 15min.
- Odotetaan, että pienemmällä aikaikkunalla ollaan myös 200sma yläpuolella
- Tämän jälkeen, odotetaan että vihreä 10sma viiva leikkaa alapuolelta punaisen 20sma lävitse yläpuolelle
- Katsotaan ettei ole merkittäviä tuki- tai vastustasoja lähellä
- Lasketaan, kuinka ison kaupan voimme tehdä, jotta riskien- ja kassanhallinta täyttyy eli 2–3 % pääomasta per treidi
- Otetaan osto toimeksianto ja laitetaan stoploss edellisen kynttilän pohjan alle, joka täyttää yllä olevan 2–3 %

Kuva 17. Ostotoimeksiannon kohta

Tehdäksemme myyntitoimeksiannon, toimimme päinvastoin kuin yllä luetelluissa säännöissä. Hinnan oltava 200sma alapuolella isommalla aikaikkunalla, jolloin vaihdamme pienemmälle aikaikkunalle, jossa odotamme saman tapahtuvan. Tämän jälkeen odotamme, että vihreä 10sma viiva leikkaa yläpuolelta punaisen 20sma lävitse alapuolelle.

Tämän lisäksi on hyvä katsoa, onko päivälle odotettavissa tai tulossa merkittäviä uutisia, kuten keskuspankkien korkojen nostoja tai inflaatiolukujen julkaisemisia. Tämmöisinä hetkinä on hyvä pysyä poissa markkinoilta, koska kyyti voi olla rajua ja se johtaa monesti tappioihin.

6.3 Treidauspäiväkirja

- Voitto 5154,79 €
- Short positio
- Avaushinta 14 470 €
- Sulkemishinta 14 020 €

Tässä treidissä voimme huomata kurssin olevan 200 liukuvan keskiarvon alapuolella, jolloin etsimme myyntiä. Kuvasta 18. voimme huomata vihreän liukuvan keskiarvon leikkaavan punaisen liukuvan keskiarvon alapuolelle, joka indikoi meille paikkaa myydä. Tämän lisäksi kurssin hinta on liukuvien keskiarvojen alapuolella, joka vahvistaa entisestään meille myynnin signaalia. Otimme myynnin ja kurssi jatkoi odotuksiemme mukaisesti laskevasti. Kotiutimme voitot, kun vihreä liukuva keskiarvo leikkasi punaisen liukuvan keskiarvon yläpuolelle, joka indikoi kurssin kääntymistä.

Kuva 18. Esimerkki 1.

- Tappio -238 €
- Short positio
- Avaushinta 14 039 €
- Sulkemihinta 14 063 €

Kuvassa 19. ollaan myös 200 liukuvan keskiarvon alapuolella, jolloin etsitään myyntiä. Vihreä liukuva keskiarvo leikkasi punaisen liukuvan keskiarvon ja otimme myynnin. Kurssi teki tässä treidissä nopean piikin ylös ja kohtasi asettamamme stoplossin ja treidi osottautui tappiolle. Voimme tässä huomata, että mikäli kaupan koko olisi laskettu eri tavalla, jossa olisi saatu stoploss isommaksi, olisimme pysyneet treidissä mukana ja treidi olisi ollut voitollinen. Kuvasta näemme, miten kurssi jatkoi laskuaan trendin suuntaan.

Kuva 19. Esimerkki 2

- Voitto 652 €
- Long positio
- Avaushinta 13 400 €
- Sulkemishinta 13 465 €

Tämä treidi on otettu vastoin meidän omia sääntöjämme, koska treidi tapahtui 200 liukuvan keskiarvon alapuolella ja otimme oston. Otimme treidin joka tapauksessa, koska kurssissa oli paljon volatiliiteettia ja teki vahvan liikkeen ylöspäin, jolloin kurssi antoi kuvassa näkyvän vihreän ostosignaalin. Odotimme kurssin nousevan 200 liukuvan keskiarvon luokse ja seurasimme treidiä stoplossilla, eli siirsimme stoplossiamme aina ylöspäin kurssin mukana, joka tiputti meidät pois voitolla kurssin laskeessa alaspäin.

Kuva 20. Esimerkki 3

- Voitto 982 €
- Long positio
- Avaushinta 13 172 €
- Sulkemishinta 13 270 €

Tässä treidissä mennään taas suunnitelman mukaisesti. Olemme 200 liukuvan keskiarvon yläpuolella, vihreä leikkasi punaisen yläpuolelle, jolloin otimme oston. Treidin edetessä trendin suuntaan, siirtelimme stoplossia ylemmäs, jolloin tipuimme hieman liian aikaisin pelistä pois jääden kuitenkin mukavasti voiton puolelle. Kuvasta 21. näemme, kuinka kurssi jatkoi mukavasti nousua vielä pitemmän aikaa, kunnes tasoittui 13500 pisteen tasolle ja alkoi edetä sivuttain.

Kuva 21. Esimerkki 4

- Tappio -207 €
- Short positio
- Avaushinta 12 642 €
- Sulkemishinta 12 662 €

Tässä treidissä olemme suunnitelman mukaisesti 200 liukuvan keskiarvon alapuolella, vihreä leikkasi punaisen alapuolelle. Otimme siis myyntiä olettaen, että kurssi jatkaa laskua trendin suuntaan, jota se tekikin pitemmällä aikavälillä. Tipuimme kuitenkin pelistä pois kurssin tehdessä äkillisen korjauksen takaisin ylöspäin. Muutaman tunnin päästä olisi saanut hyvän treidin tehtyä, jos olisimme koneella olleet tilannetta seuraamassa.

Kuva 22. Esimerkki 5

- Voitto 779 €
- Long positio
- Avaushinta 12 205 €
- Sulkemishinta 12 282 €

Kuvasta näemme, että olemme 200 liukuvan yläpuolella, vihreä leikkaa punaisen yläpuolelle, lisäksi indikaattori antaa vihreän ostosignaalin. Otimme oston trendin suuntaan, jota seurasimme stoplossilla. Tipuimme pelistä pois hyvällä voitolla 12 275 pisteen tasolla.

Kuva 23. Esimerkki 6

- Tappio -260 €
- Short positio
- Avaushinta 11 871 €
- Sulkemishinta 11 897 €

Otamme kuvassa 24. suunnitelman mukaisen treidin. Olemme 200 liukuvan keskiarvon alapuolella, vihreä on leikannut punaisen alapuolelle. Harmiksemme tässä stoploss-taso oli hieman liian tiukka, koska kurssi jatkoikin sivuttaisliikettä pari tuntia, jonka jälkeen kurssi alkoi vasta jatkaa laskua trendin suuntaan. Voisi todeta, että olimme hieman liian ajoissa, mutta oikeassa.

Kuva 24. Esimerkki 7

- Tappio -314 €
- Short positio
- Avaushinta 11 485 €
- Sulkemishinta 11 501 €

Kuvassa 25. olemme 200 liukuvan keskiarvon alapuolella ja jälleen tarkoituksena etsiä myynnin paikkaa. Vihreä liukuva keskiarvo leikkaa esimerkiksi punaisen liukuvan keskiarvon ja otimme myynnin, sillä saimme signaalin myynnistä. Kurssi nousi takaisin liukuvien keskiarvojen tasalle ja stoplossimme katkaisi kaupan tappiollisena. Katkaisun jälkeen kurssi kääntyi signaalin mukaisesti alaspäin. Esimerkistä voimme huomata, kuinka paremmalla stoplossin asettamisella, olisi treidi käännytynyt voitolliseksi.

Kuva 25. Esimerkki 8

- Tappio -412 €
- Short positio
- Avaushinta 11 466 €
- Sulkemishinta 11 508 €

Tässä treidissä otimme jälleen myynnin, kun huomasimme vihreän liukuvan keskiarvon leikkaavan punaisen liukuvan keskiarvon ja kurssin olevan 200 liukuvan keskiarvon alapuolella. Näiden signaalien lisäksi kurssilla on bearish flag- kuvio. Bearish flag on kuvio, joka indikoi kurssin laskua. Myynnin jälkeen kurssilla tapahtui voimakas piikki, joka heitti meidät treidistä pois. Tässäkin olisi voinut olla parempaa stoplossin käyttöä ja malttia, sillä kurssi jatkoi laskuaan trendin mukaisesti.

Kuva 26. Esimerkki 9

- Voitto 5262 €
- Short positio
- Avaushinta 11 259 €
- Sulkemishinta 11 084 €

Kuvassa 27. kurssi on 200 liukuvan keskiarvon alapuolella, vihreä liukuva keskiarvo ja punainen keskiarvo leikkaavat toisensa. Kuvassa näkyy short-signaali ja kolmio, josta kurssi on breikannut alaspäin. Näiden signaalien lisäksi uudet inflaatioluvut julkaistiin, jonka takia pörssi lähti rajuun laskuun. Näiden signaalien summa oli erittäin hyvä paikka ottaa myynti. Otimme treidin pois, kun oletimme kurssin tehneen pohjat. Isommalla aikajaksolla näkyi, että 200 liukuva keskiarvo oli tulossa vastaan ja kurssi oli kohtaamassa tätä.

Kuva 27. Esimerkki 10

Tuotto-%	89 %
Voitollisia kauppoja	30
Tappiollisia kauppoja	31
Yhteensä kauppoja	61
Voitto/tappio suhde	49 %

Taulukko 2. Treidien yhteenveto

Taulukossa 2. on ilmoitettu kaikkien treidien tuotto-%, kauppojen määrä, sekä voittojen ja tappioiden suhde. Tästä voidaan nähdä, että vaikka tappiollisia treidejä on lukumäärällisesti enemmän, ne ovat summaltaan pienempiä riskien- ja kassanhallinnan ansiosta. Voitot ovat olleet paljon isompia häviöihin verrattuna, jonka takia jäimme voitolle kaikista tekemistämme treideistä. Voitollisissa treideissä käytimme niin sanottua trailing stoplossia, eli siirsimme stoplossia kurssin mukana treidin suuntaan.

Taulukossa 3. on eritelty kaikki tekemämme treidit ja niiden vaikutukset omaan pääomaan. Treidit aloitettiin huhtikuussa 2022 ja viimeiset treidit heinäkuussa 2022. Siitä voidaan nähdä, että välillä on tullut jopa kahdeksan tappiollista treidiä putkeen. Näinä hetkinä on psykologialla iso merkitys, koska täytyy jatkaa oman strategian mukaisesti. Kun pysyimme omassa strategiassa, emmekä lähteneet tekemään hätäisiä kauppoja tai muutoksia omaan strategiaan, niin saimme tehtyä 5 262 € voittoa yhdestä treidistä tappioputken jälkeen. Lähtötilanne oli 10 000 € ja lopetimme 18 916,71 € kohdalla.

Aloitus	0,00 €	10 000,00 €	Treidi 31	-64,00 €	14 357,71 €
Treidi 1	225,00 €	10 225,00 €	Treidi 32	-72,00 €	14 285,71 €
Treidi 2	1 000,00 €	11 225,00 €	Treidi 33	-90,00 €	14 195,71 €
Treidi 3	16,03 €	11 241,03 €	Treidi 34	13,00 €	14 208,71 €
Treidi 4	160,00 €	11 401,03 €	Treidi 35	22,00 €	14 230,71 €
Treidi 5	-980,00 €	10 421,03 €	Treidi 36	28,00 €	14 258,71 €
Treidi 6	-74,82 €	10 346,21 €	Treidi 37	214,00 €	14 472,71 €
Treidi 7	239,19 €	10 585,40 €	Treidi 38	-36,00 €	14 436,71 €
Treidi 8	12,24 €	10 597,64 €	Treidi 39	982,00 €	15 418,71 €
Treidi 9	151,32 €	10 748,96 €	Treidi 40	-381,00 €	15 037,71 €
Treidi 10	-643,54 €	10 105,42 €	Treidi 41	184,00 €	15 221,71 €
Treidi 11	243,60 €	10 349,02 €	Treidi 42	-205,00 €	15 016,71 €
Treidi 12	14,00 €	10 363,02 €	Treidi 43	-207,00 €	14 809,71 €
Treidi 13	558,00 €	10 921,02 €	Treidi 44	272,00 €	15 081,71 €
Treidi 14	-523,00 €	10 398,02 €	Treidi 45	41,00 €	15 122,71 €
Treidi 15	-4,80 €	10 393,22 €	Treidi 46	-274,00 €	14 848,71 €
Treidi 16	-7,30 €	10 385,92 €	Treidi 47	779,00 €	15 627,71 €
Treidi 17	5 154,79 €	15 540,71 €	Treidi 48	22,00 €	15 649,71 €
Treidi 18	366,00 €	15 906,71 €	Treidi 49	80,00 €	15 729,71 €
Treidi 19	266,00 €	16 172,71 €	Treidi 50	-260,00 €	15 469,71 €
Treidi 20	-184,00 €	15 988,71 €	Treidi 51	-198,00 €	15 271,71 €
Treidi 21	-386,00 €	15 602,71 €	Treidi 52	-412,00 €	14 859,71 €
Treidi 22	-399,00 €	15 203,71 €	Treidi 53	-273,00 €	14 586,71 €
Treidi 23	-238,00 €	14 965,71 €	Treidi 54	-161,00 €	14 425,71 €
Treidi 24	17,00 €	14 982,71 €	Treidi 55	-314,00 €	14 111,71 €
Treidi 25	-311,00 €	14 671,71 €	Treidi 56	-411,00 €	13 700,71 €
Treidi 26	-330,00 €	14 341,71 €	Treidi 57	-210,00 €	13 490,71 €
Treidi 27	23,00 €	14 364,71 €	Treidi 58	26,00 €	13 516,71 €
Treidi 28	652,00 €	15 016,71 €	Treidi 59	5 262,00 €	18 778,71 €
Treidi 29	-475,00 €	14 541,71 €	Treidi 60	358,00 €	19 136,71 €
Treidi 30	-120,00 €	14 421,71 €	Treidi 61	-220,00 €	18 916,71 €

Taulukko 3. Treidien erittely

7 POHDINTA

Opinnäytetyön aihe ja tutkimus oli helppo päättää kiinnostuksien pohjalta, ja tätä kautta halusimme lähteä tutkimaan ja kokeilemaan teoriaa käytännössä. Treidaaminen on todella kilpailtu ala, mikä tekee treidaamisesta hyvin vaikeaa käytännössä, vaikka treidaajalla olisi teoriapuoli hallussaan. Kun yksi treidaaja voittaa, niin joku tekee samalla tappiota. Näin ollen vain pieni osa treidaajista tekee voittoa. Jotta voi pärjätä treidauksessa ja olla yksi harvoista, jotka tekevät elantonsa treidaamalla on osattava pitää pää kylmänä, tunteet erossa tekemisestä, sekä noudattaa strategiaa. Opinnäytetyötä tehdessä koimme oppineemme paljon treidaamisesta.

Lähdimme toteuttamaan tutkimusta hyvällä itsevarmuudella ja luotolla omaan strategiaan ja hyvään pohjaan teoriapuolella, mutta totesimme hyvin nopeasti treidaamisen haasteellisuuden käytännössä. Miten tilanteet muuttuvat silmän räpäyksessä ja kuinka pienellä maltilla olisi voinut saada paljon aikaa. Tutkimusta tehdessä saimme kuitenkin itsevarmuutta tekemiseen, tunnistimme trendejä ja treidin paikkoja useammin ajan kuluessa. Tekstiä oli helppo lähteä tuottamaan opinnäytetyöhön, kun aihe oli kiinnostava.

Tekninen analyysi on myös iso osa treidaamista. Tutkimme paljon erilaisia indikaattoreita, joita voisi käyttää treidaamisessa. Näistä osaa on käsitelty ylempänä ja avattu enempiin käyttötarkoituksia. Teknisen analyysin oppimisen soveltaminen itse tutkimukseen oli suhteellisen helppoa, kun oppi miten indikaattorit toimivat. Sitä seurasi vain niiden antamia signaaleja ja teki kauppoja sen perusteella. Tekninen analyysi ei kuitenkaan ole se tärkein osa tekemistä, vaan psykologia, sekä riskien- ja kassanhallinta.

Tämä tuli opittua ihan kantapäähän kautta tutkimusta tehdessä. Sitä huomasi kuinka tunteet alkoivat vaikuttaa treideihin ja sitä välillä toivoi, että treidi menisi omasta mielestä haluttuun suuntaan, vaikka sitä pitäisi katsoa mihin markkina haluaa mennä. Tunteitten takia sitä välillä alkoi ylitreidaamaan, eli tekemään liikaa kauppoja, kun yksi tai kaksi tappiota on jo alla. Tämä yleensä johtaa vain isompiin tappioihin. Tämän takia meillekin tuli tutkimuksen aikana jopa kahdeksan treidin tappioputki. Välillä meinasi riskien- ja kassanhallintakin pettää, kun stoploss-taso oli turhan kaukana kaupan kokoon nähden sallien isomman tappion kuin strategiassa on määriteltä.

Loppupeleissä kuitenkin hyvin onnistuimme tekemään voittoa, vaikka tappiollisia treidejä oli 51 % kaikista tekemistämme kaupoista. Voitot olivat yleensä 1-3x isompia kuin tappiot, tämän takia pääsimme voiton puolelle. Muutama erittäin hyvä voitollinen treidi sattui myös matkalle, koska fundamentaalinen puoli oli teknisen analyysin kanssa linjassa. Esimerkkinä treidi numero 59, joka näkyy taulukossa 3. Voittoa kertyi yli 5 000e, koska samaan aikaan teknisesti kurssi näytti hyvältä shortti paikalta, sekä samaan aikaan oli julkaistu uudet inflaatioluvut, jotka puskiivat kurssia alaspäin rajusti. Tässä trendissä oli hyvä matkata mukana.

Tutkimuksessa tuli epäonnistumisia sekä onnistumisia melko tasapuolisesti. Jäimme kuitenkin loppupeleissä voitolle 89 % lähtötilanteeseen nähden. Joten treidaamalla saa kyllä tehtyä enempi tuottoa verrattuna perinteiseen sijoitustyyliin, mutta se vaatii todella paljon enempi perehtymistä sekä vietettyä aikaa ruudun äärellä kurssigraafeja katsellen.

LÄHTEET

Arter 2020. Strategia - Mitä, miksi ja miten? Blogi 13.05.2020.

Sijainti: <https://www.arter.fi/strategia-mita-miksi-ja-miten/> Viitattu 10.1.2022.

Babypips 2021. Elementary. Verkkojulkaisu.

Sijainti: <https://www.babypips.com/learn/forex/elementary> Viitattu 28.12.2021.

Babypips 2021. How to trade double tops and double bottoms. Verkkojulkaisu.

Sijainti: <https://www.babypips.com/learn/forex/double-top-and-double-bottom> Viitattu 28.12.2021.

Babypips 2021. How to trade triangle chart patterns. Verkkojulkaisu.

Sijainti: <https://www.babypips.com/learn/forex/triangles> Viitattu 28.12.2021.

CFI 2021. Head and shoulders pattern. Verkkojulkaisu. Päivitetty 4.2.2022.

Sijainti: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/trading-investing/head-and-shoulders-technical-analysis/> Viitattu 28.12.2021.

Fiksusijoittaminen 2021. Tuki- ja vastustasot. Verkkojulkaisu.

Sijainti: <https://fiksusijoittaminen.fi/tuki-vastus/> Viitattu 29.12.2021.

Fx-trading 2021. Strategiat. Verkkojulkaisu. Päivitetty 16.1.2022.

Sijainti: <https://fx-trading.fi/strategiat/> Viitattu 10.1.2022.

Gustafsberg, Harri 2019. Karhuryhmä.

Sijainti: Kaupungin kirjasto, Kuopio Viitattu 10.1.2022.

Investopedia 2021. Candlestick chart. Verkkojulkaisu. Päivitetty 8.4.2022

Sijainti: [HTTPS://WWW.INVESTOPEDIA.COM/TRADING/CANDLESTICK-CHARTING-WHAT-IS-IT/](https://www.investopedia.com/trading/candlestick-charting-what-is-it/) Viitattu 21.12.2021.

Investopedia 2021. Fundamental analysis. Verkkojulkaisu. Päivitetty 25.8.2022.

Sijainti: <https://www.investopedia.com/terms/f/fundamentalanalysis.asp> Viitattu 29.12.2021.

Investopedia 2021. Calculating risk and reward. Verkkojulkaisu. Päivitetty 15.3.2022

Sijainti: <https://www.investopedia.com/articles/stocks/11/calculating-risk-reward.asp> Viitattu 7.1.2022.

Jyx.Jyu 2019. Kone oppiminen rahoitusmarkkinoiden ennustamisessa. Kandidaatintutkielma.

Informaatioteknologian tiedekunta. Jyväskylän yliopisto. Sijainti: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/63989/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201905162634.pdf?sequence=1> Viitattu 21.12.2021.

Kallunki, Juha-Pekka 2019. Ammattimainen sijoittaminen.

Sijainti: Kaupungin kirjasto, Kuopio Viitattu 10.1.2022.

Learnstockmarket 2020. Doji. Verkkojulkaisu. Päivitetty 1.4.2020

Sijainti: [HTTPS://WWW.LEARNSTOCKMARKET.IN/TECHNICAL/DOJI-CANDLE-STICK/](https://www.learnstockmarket.in/technical/doji-candle-stick/) Viitattu 21.12.2021.

Lepikkö, Jukka 2020. Treidaa kuin ammattilainen. E-kirja.

Sijainti: <https://www.nordnet.fi/download/18.1a81c3d41755aa712d4869cf/1607932723258/Treidaa-kuin-ammattilainen-ekirja.pdf> Viitattu 29.12.2021.

Lynxbroker 2021. Tekninen analyysi. Blogi 11.6.2018.

Sijainti: [HTTPS://WWW.LYNXBROKER.FI/SIJOITUSBLOGI/TEKNINEN-ANALYYSI/KYNTTILAKUVIOT-TEKNINEN-ANALYYSI-OSA-6/](https://www.lynxbroker.fi/sijoitusblogi/tekninen-analyysi/kynttilakuviot-tekninen-analyysi-osa-6/) Viitattu 21.12.2021.

Osakesijoittaja 2021. Mitä treidaus oikein on? Verkkójulkaisu.

Sijainti: <https://www.osakesijoittaja.fi/treidaaminen/> Viitattu 21.12.2021.

Tessin 2022. Sijoittamisen psykologia. Blogi.

Sijainti: <https://tessin.com/fi/blogi/sijoittamisen-psykologiasta-ja-sudenkuoppien-valttamisesta> Viitattu 7.1.2022.

The balance 2021. What is the risk/reward ratio or R/R ratio? Verkkójulkaisu. Päivitetty 31.5.2022.

Sijainti: <https://www.thebalance.com/risk-to-reward-ratio-1031350> Viitattu 7.1.2022.

Thinkmarkets 2021. Hammer candlestick pattern. Verkkójulkaisu.

Sijainti: <https://www.thinkmarkets.com/en/learn-to-trade/indicators-and-patterns/general-patterns/hammer-candlestick-pattern/> Viitattu 21.12.2021.